

Inför en kompetensbank för ökad kvalitet i äldreomsorgen, svar på motion (M)

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till att motionens syfte med en kompetensbank uppfylls genom det sätt man i dagsläget arbetar på inom kommunen.

Ärende

Anita Jonasson Kroon (M) och Fredrik Lundén (M) föreslår i en motion daterad 30 maj 2018 att:

- Ge kommunstyrelsen i uppdrag att införa en kompetensbank för bland annat språk inom äldreomsorgen.

De föreslår att personal inom äldreomsorgen ska erbjudas möjlighet att anmäla språkkunskaper som, vid behov, kan nyttjas för kommunikation med äldre som har annat modersmål än svenska. I motionen framhålls att förslaget skulle innebära att kvaliteten på omsorgen skulle höjas. Social- och omsorgsförvaltningen anser att syftet med en kompetensbank redan idag till stor del uppfylls genom det sätt som man hanterar behovet av språkkompetens inom äldreomsorgen. Kommunfullmäktige föreslås besvara motionen med hänvisning till denna hantering.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Inför en kompetensbank för ökad kvalitet inom äldreomsorgen, svar på motion (M), 2019-09-27

Motionen

Bakgrund

Anita Jonasson Kroon (M) och Fredrik Lundén (M) föreslår i motionen ”Inför en kompetensbank för ökad kvalitet inom äldreomsorgen” att fullmäktige ska besluta att uppdra till kommunstyrelsen att införa en kompetensbank för bland annat språk inom äldreomsorgen. De föreslår att personal inom äldreomsorgen ska erbjudas möjlighet att anmäla språkkunskaper som, vid behov, kan nyttjas för kommunikation med äldre som har annat modersmål än svenska.

I motionen framförs att fler och fler av de som bor på äldreboenden eller som har hemtjänst är utrikesfödda och har annat modersmål än svenska. Med hög ålder och eventuella sjukdomar tappar dessutom många äldre det svenska språket och går tillbaka till sitt modersmål vilket kan försvåra både vården och omsorgen av dessa äldre. Att inte förstå vad personalen inom äldreomsorgen säger skapar både oro och stress. I motionen framhålls att förslaget skulle innebära att de språkkunskaper som redan finns inom äldreomsorgen nyttjas och att kommunikationen med dem som tappat det svenska språket därigenom underlättas och därmed även att kvaliteten på omsorgen skulle höjas.

I Socialstyrelsens rapport ”Vård och omsorg vid demenssjukdom 2018” kan man läsa att det idag finns ungefär 20 000 personer i Sverige som är födda i ett annat land och som har en demenssjukdom. Under den kommande tjugooårsperioden räknar man med att antalet personer med demenssjukdom och utländsk bakgrund kommer att fördubblas. Andelen äldre personer som kommer från länder utanför Norden eller övriga Europa förväntas öka avsevärt. En liknande utveckling kan väntas i Linköping.

Demens kan få svåra följder för framförallt äldre med utländsk bakgrund. I samband med sjukdomen glömmes dessa personer ofta det svenska språket och återgår till modersmålet. Detta ställer höga krav på demensvården. För att vården och omsorgen ska vara personcentrerad är det viktigt att beakta behov som är relaterade till att personen har en annan kulturell eller språklig bakgrund. En del av de äldre med demenssjukdom som har utländsk bakgrund bor i ett särskilt boende medan andra bor i ordinärt boende. En del får stöd av hemtjänsten men många klarar sig till en början själva eller får hjälp av anhöriga.

Utredning

Nuvarande arbetssätt

I kontakt med olika äldreomsorgsverksamheter i Linköpings kommun framkommer att det finns en stor medvetenhet om språkproblematiken och en vilja att hitta lösningar. Vid rekrytering av personal ställs frågor till sökandena om de har kompetens i form av fler språk. Inom äldreomsorgen finns mycket personal med olika språkkompetenser. Uppstår behov av någon särskild

språkkompetens inom en enhet och den inte finns på plats, efterhörs kompetensen i första hand inom den egna organisationen. Det finns även tekniska lösningar att ta till, exempelvis översättningsapplikationer och Google translate. Det finns också möjlighet att ta hjälp av anhöriga för att upprätta ordlistor med viktiga ord som personalen får lära sig för att hjälpa den äldre att förstå och bli förstådd. Dessutom arbetar man i kommunen inom uppdraget för samlade demensresurser med att utveckla digitala levnadsberättelser där kan bland annat viktiga ord och bildstöd läggas in. Inom äldreomsorgen utgår man även från Individens Behov I Centrum, IBIC, som är ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt där bland annat det individuella behovet utifrån kommunikation lyfts fram. Det arbetas dessutom aktivt med kommunikation i alla former inom äldreomsorgen för att utveckla och sprida språkkunskap.

För att kunna erbjuda det mest lämpliga särskilda boendet för en äldre som har behov av språkstöd, undersöker resurssakkunniga vilken språkkompetens som finns på olika boenden innan placering. För att optimera handläggningssituationen behöver social- och omsorgsförvaltningen ibland också söka språkkompetens.

Juridiska aspekter

Insamlandet av personalens språkkompetens innebär en behandling av personuppgifter. Därmed måste dataskyddslagstiftningens bestämmelser tas i beaktande vid insamlande och registrering av sådana uppgifter. Om personalen vill lämna uppgifter om språkkunskaper, för att dessa ska kunna nyttjas i tjänsteutövningen, är detta således möjligt utifrån dataskyddslagstiftningen. Det är emellertid viktigt att tänka på hur personuppgifterna hanteras. Personuppgifter får exempelvis inte hanteras ovarsamt eller sparas längre än nödvändigt. Det är även viktigt att tänka på vem som har tillgång till uppgifterna, exempelvis genom behörighetsstyrning i systemet. Införandet av en kompetensbank där personuppgifter behandlas skulle således innebära en viss administrativ handläggning för att säkerställa att behandlingen sker i enlighet med dataskyddslagstiftningen.

Social- och omsorgsförvaltningens bedömning

Mot bakgrund av det som framkommit i utredningen anser social- och omsorgsförvaltningen att det goda syftet med en kompetensbank uppfylls genom det sätt som man redan arbetar på inom kommunen.

Det finns även juridiska aspekter att ta hänsyn till vid inrättandet av en kompetensbank. Beroende på hur en kompetensbank över personalens språkkunskaper byggs upp, hur uppgifterna samlas in och vilka som har tillgång till uppgifterna kan uppgifterna hanteras utan att det sker i strid med lagstiftningen. En arbetsgivare får registrera uppgifter om personalens

språkkunskaper, men det innebär krav på administrativ handläggning för att kraven i dataskyddslagstiftningen ska anses uppfyllda.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår därför att motionen besvaras med hänvisning till att motionens syfte med en kompetensbank uppfylls genom det sätt man arbetar på inom kommunen.

Kommunala mål

7. Goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet

Invånare i Linköping som är i behov av extra stöd i vardagen har en god livskvalitet genom att stöd-, vård- och omsorgsinsatser är av hög kvalitet och skapar trygghet och ger självbestämmande till individen. Genom hög tillgänglighet, såväl fysisk som digital, kan alla ta del av kommunala välfärdstjänster.

Samråd

Samråd har skett med Juridikenheten, där chefsjurist, kommunjurister och dataskyddsombud ingår, som tillstyrker förslag till beslut.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallat.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionären